

Als de ingeboren natuur goed gecultiveerd wordt, vindt zij de deugd weer.³⁶

Het hoogtepunt van de deugd is de eenwording met het begin,

De eenwording met de leegte.

In de leegte vind je het grote.³⁷

Tijp en kwinkeleer samen,

En in dit samen tijrpen en kwinkeleren

Kom je samen met hemel en aarde.

Dit samenzijn is o zo knus,

Net alsof je onnozel en doezelig was.

Dit is wat de mysterieuze deugd genoemd wordt:

Die meegaat met de grote stroming.³⁸

IX

De Meester vroeg aan Oude Langoor:³⁹ 'Er zijn mensen die een Tao hebben ontwikkeld die schijnbaar uit tegenstrijdigheden bestaat. Ze zeggen dat dingen kunnen die niet kunnen, en dat dingen zo zijn die niet zo zijn. De sofisten beweren dat het verschil tussen "hard" en "wit" zo helder is als de hemel. Kun je zo iemand als een wijs man beschouwen?'

'Zo iemand behoort tot het soort dat zijn lichaam uitput en zijn geest afmat zoals een bedreven dansmeester of een handige wichelaar dat doet,' zei Oude Langoor. 'Het is de mooie vacht van de luipaard die maakt dat de jager op hem afkomt, en het is de slimheid van het aapje die hem op een stokje doet belanden!'⁴⁰

36 Of de ingeboren natuur bij de geboorte fundamenteel goed of slecht is, was een vraag die de Chinese filosofie in de tijd dat dit stuk geschreven werd ten zwaarste bezighield. Hier gaat de auteur er kennelijk van uit dat de ingeboren natuur verbetering behoeft.

37 Dat is: de Tao. Vergelijk de *Daodejing*, hoofdstuk 25: 'de bijnaam van de Tao is Groot' (*qiang wei zhi ming yue da*).

38 Deze buitengewone tekst beschrijft de taoïstische meditatie als een geestelijke herbeleving van de schepping en een terugkeer naar de oorsprong. Hij volgt daarbij de leer zoals die staat uitgelegd in de *Daodejing*.

39 Hier weer een samenspraak tussen Confucius en Lao Zi.

Qiu!⁴¹ Ik zal je nu vertellen wat je tot nu toe niet hebt gehoord en niet hebt gezegd. Er zijn massa's mensen die een hoofd en voeten hebben en desondanks nooit ergens over nadenken en nooit iets geleerd hebben. Maar er is absoluut niemand die een lichaam heeft en met het lichaamloze en vormloze tezamen kan blijven bestaan. Activiteiten, levensloop, succes of mislukking, al dat wordt heus niet door de Tao bewerkstelligd, maar wordt gedaan door de mens zelf. De relatie tot de dingen vergeten, de relatie tot de hemel vergeten, dat heet "zichzelf vergeten". De mens die zichzelf vergeet, van hem kan gezegd worden dat hij de hemel is binnengegaan.'

X

Jianglü Mian ging op bezoek bij Ji Che,⁴² en zei: 'De heer van Lu riep me, en zei: "Mian! Onderricht me alsjeblieft!" Ik wilde voor die eer bedanken, maar dat werd niet toegestaan, en dus heb ik maar tot hem gesproken. Ik weet niet of het juist was of niet. Sta me toe het nog eens aan je voor te leggen.'

Ik zei dus tegen de heer van Lu: "U moet altijd respect en beheersing tonen, eerlijke en loyale mensen bevorderen en geen persoonlijke voorkeur tonen. Wie onder uw onderdanen zou dan nog wagen ongehoorzaam te zijn?"'

Ji Che barstte in lachen uit, en zei: 'Voorzover het hier gaat om de deugd die nodig is om koning en vorst te zijn, zijn die woorden van jou te vergelijken met een bidsprinkhaan die woedend met zijn poten zwaait om een kar tegen te houden! Met andere woorden: volstrekt niet opgewassen tegen de taak! Stel je voor dat hij je raad opvolgde. Dan zou hij zichzelf in gevaar brengen, op dezelfde manier als wanneer hij allerlei mooie dingen zou uitstallen op de torens en terrassen van zijn paleis. Dan zouden er ook hele drommen mensen op afkomen!'⁴³

41 De voornaam van Confucius. Het feit dat Lao Zi hem zo aanspreekt duidt erop dat Confucius zijn leerling is.

42 Beide Jeren zijn verder onbetreft.

43 Het is een bescheiden

Met Zhang Zi
de volledige geschichten van K Schipper
nr 179-175